

**MIT TUD ÉS MIT SZERETNE A LAKOSSÁG?
ÖSSZEFOGLALÓ ELEMZÉS
AZ AWAIR PROJEKT KERETÉBEN, TELEPÜLÉSI LEVEGŐMINŐSÉG TÉMÁBAN
VÉGZETT FELMÉRÉS EREDMÉNYEIRŐL**

Előzmények

A Budapest FUA lakosság körében végzett felmérés adatfelvételére 2019. január 28. és február 14. közt került sor. A felmérést online kérdőíven végeztük a FUA területére eső lakosság körében.

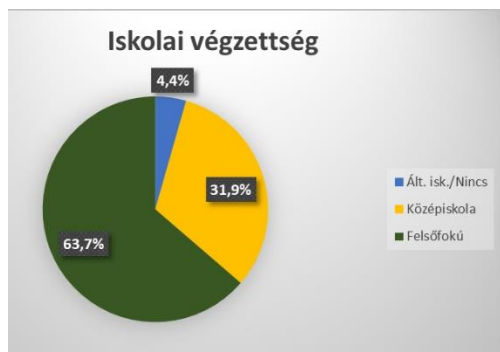
A kérdőívre 724 db válasz érkezett, az elemszám alkalmas a statisztikai feldolgozásra, de a módszertan (online adatfelvétel, hirdetés elsősorban facebook felületeken) miatt nem reprezentatív, így tájékoztató jellegű információt ad.

Demográfia

A kérdőívet nagyrészt nők (66%) töltötték ki, a kitöltők túlnyomó többsége (65%) 18-45 év közti korosztályba tartozik.

A válaszadók 62%-a Budapestről, 34%-a a FUA vidéki településeiről kerül ki, elenyésző (4%) a FUA-n kívülről bejött válaszok aránya.

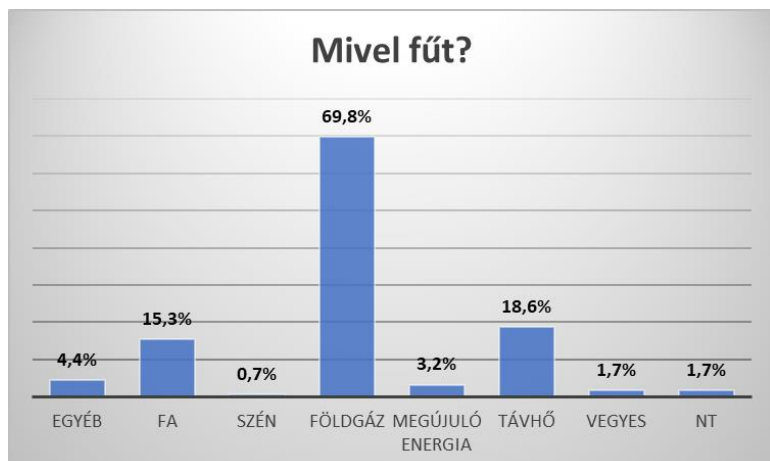
A kérdőív jellegéből és az adatgyűjtés módjából adódóan a felsőfokú végzettségűek túlreprezentáltak a kutatásban: 63,7% legalább főiskolai, 31,9% középiskolai végzettséggel rendelkezik, az alacsonyabb végzettségűek mindössze 4,4%-ban jelennek meg.



1. ábra: A válaszadók iskolai végzettség szerinti megoszlása

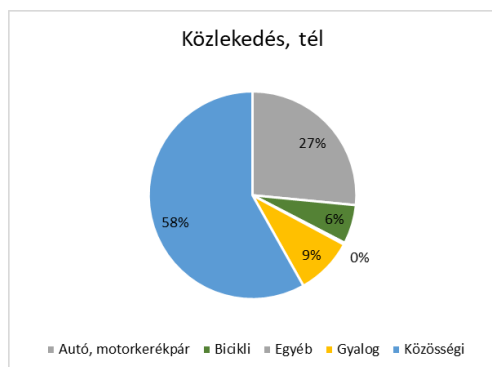
Fűtés és közlekedés

A két legfontosabb légszennyezési forrásra rákérdezve kapott válaszok alapján a FUA lakossága túlnyomó többségben földgázzal (69,8%) fűti otthonát, 15%-ban fával is fűtenek, a távhők aránya 18%, megújuló energiát mindössze 3,2%-uk használ. A bevallás alapján a szén (0,7%) és a vegyes (1,7%) tüzelés csak kis mértékben van jelen.

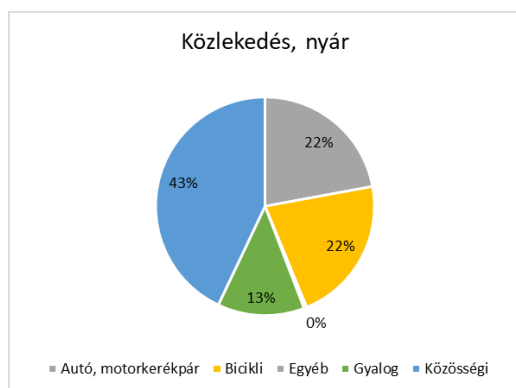


2. ábra: Lakásfűtés megoszlása energiaforrás szerint

A közlekedési szokásokban a téli és nyári időszakban is a tömegközlekedés dominál (58 és 43%) nyáron a kerékpározás (6,1%-ról 21,7%-ra) és a gyaloglás (9-ről 13%-ra) javára van elmozdulás.



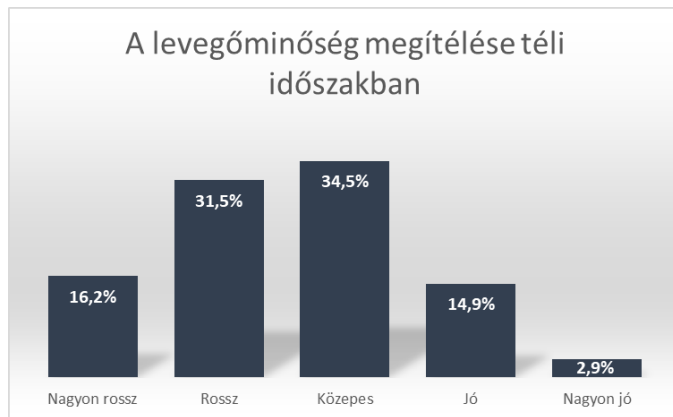
3. ábra: Az elsődleges közlekedési eszköz a téli időszakban



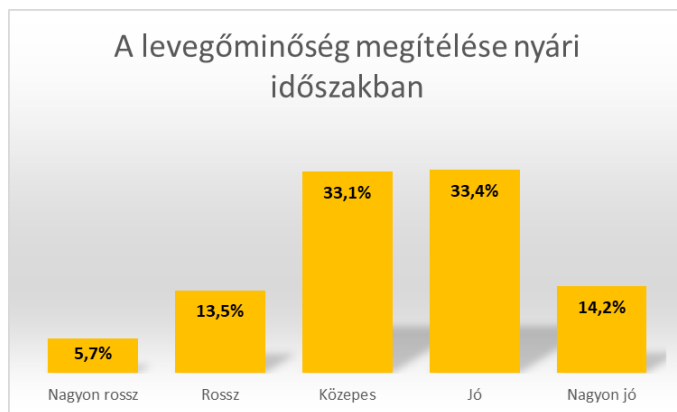
4. ábra: Az elsődleges közlekedési eszköz a nyári időszakban

Mit gondolnak a levegőminőségről?

Nagy különbség adódik a települési levegőminőség megítélésében a téli és nyári időszakok közt. Míg a fűtési időszak levegőjét a válaszadók 16%-a ítélte nagyon rossznak, a fűtési időszakon kívül csak 5,7% elégedetlen a levegőminőséggel, a közepes megítélés azonban télen és nyáron is jellemző (34 és 33%).

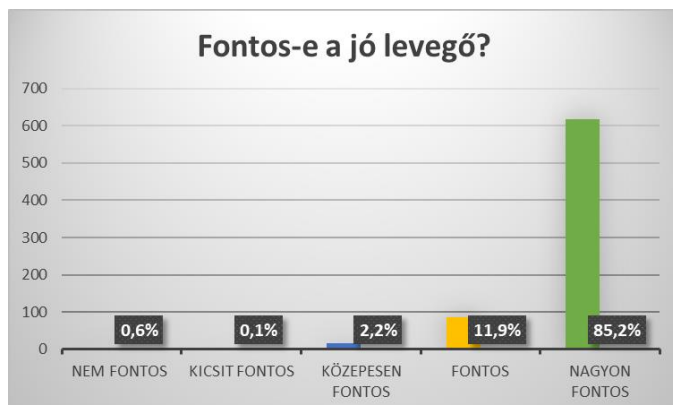


5. ábra: A levegőminőség megítélése a téli időszakban



6. ábra: A levegőminőség megítélése a nyári időszakban

Ahogy az várható volt, a jó levegő a válaszadók zömének fontos (11,4%) vagy nagyon fontos (85,2%).



7. ábra: A válaszadók véleménye a települési levegőminőség fontosságáról

Szennyezőforrások megítélése

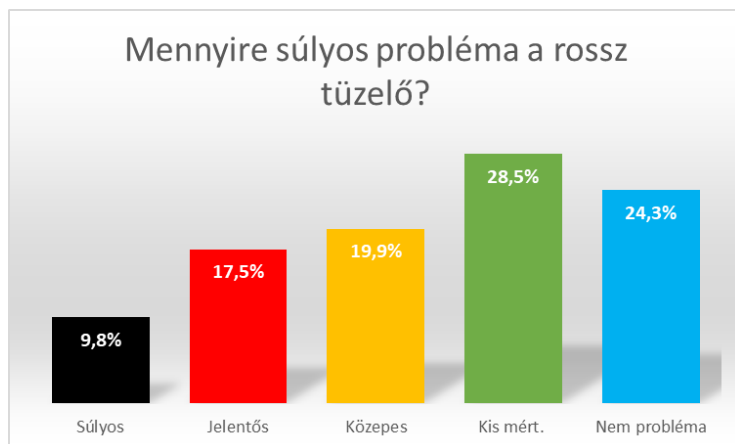
A szennyezőforrások súlyosságának lakossági megítélését érdemes összevetni a szakértők véleményével. A lehetséges szennyezőforrások közül a válaszadók leginkább, összesen 59%-ban, a közlekedési légszennyezést ítélik súlyosnak vagy jelentősnek saját településükön, és csak 28,6%-uk ítéli meg hasonlóan az elavult tüzelőberendezéseket, 27,3%-uk pedig a rossz minőségű tüzelőt. Míg a szakértői vélemények inkább a lakossági tüzelést teszik a légszennyezés fő felelősévé.



8. ábra: A közlekedésből eredő légszennyezés megítélése



9. ábra: Az elavult fűtőberendezésekből eredő légszennyezés megítélése

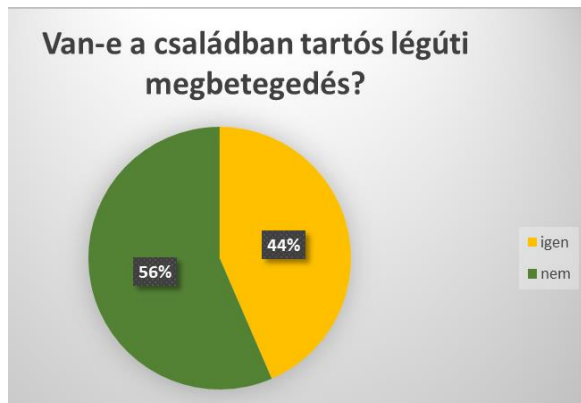


10. ábra: A rossz minőségű tüzelő használatából eredő légszennyezés megítélése

Ennek az eltérésnek több oka lehet. Az egyik az a masszív közvélekedés, hogy a fatüzelés (függetlenül a fa minőségétől és a berendezéstől, amiben elégetik) környezetbarát fűtési mód. Egy másik ok lehet, hogy a közlekedésből eredő, szintén jelentős szennyezés közvetlenül és koncentráltan tapasztalható az utak mentén, míg a fűtési szennyezés a térben elszórtan, „apránként” keletkezik. Szintén figyelembe kell vennünk a vélemények esetében, hogy többségükben budapesti lakosok adtak választ, akik kevésbé szembesülnek a szilárd tüzelés okozta szennyezéssel.

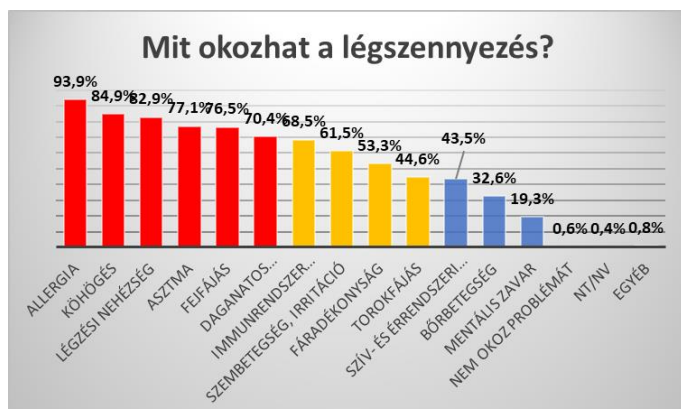
A légszennyezés egészségügyi hatásai

A válaszadók csaknem fele (43,5%) valamilyen módon érintett a tartós légúti megbetegedésekben, vagy maga, vagy valamelyik családtagja szenved asztmában, allergiában, vagy egyéb betegségben.



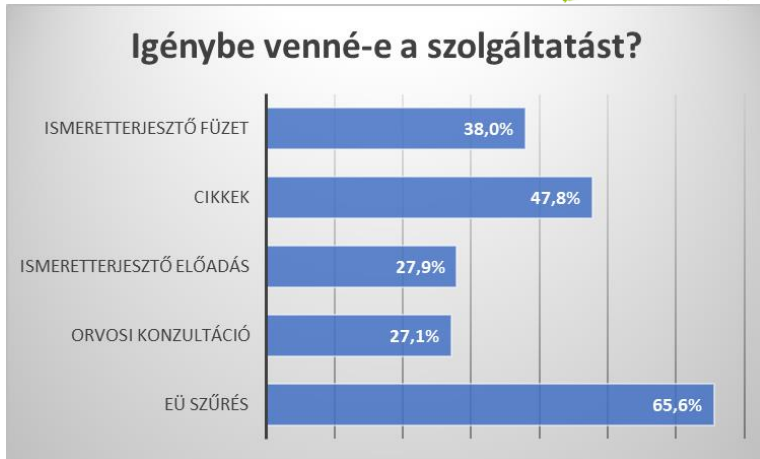
11. ábra: A tartós légúti megbetegedésben érintettek aránya

Arra a kérdésre, hogy milyen problémákat okozhat a légszennyezés a válaszadók több mint 70%-a jelölte az allergiát, az asztmát, légzési nehézségeket, daganatos betegségeket, fejfájást, köhögést. Kevésbé ismert súlyos kockázatok a szív és érrendszeri problémák (43%-ban ismert) és a bőrbetegségek (32%-ban ismert).



12. ábra: A légszennyezés és a betegségek közti összefüggés ismerete

A válaszadók egy jelentős része nyitott a légszennyezés okozta egészségügyi kockázatok megelőzésére. Egészségügyi szűrésen 65,6%-uk, orvosi konzultáción vagy előadáson 28%-uk venne részt, 48%-uk szívesen olvasna cikkeket a témában, és 38%-uk ismeretterjesztő kiadványokat is átolvasna.



13. ábra: A válaszadók nyitottsága különböző, betegségmegelőzést segítő szolgáltatásra

Tájékozódás, bejelentés

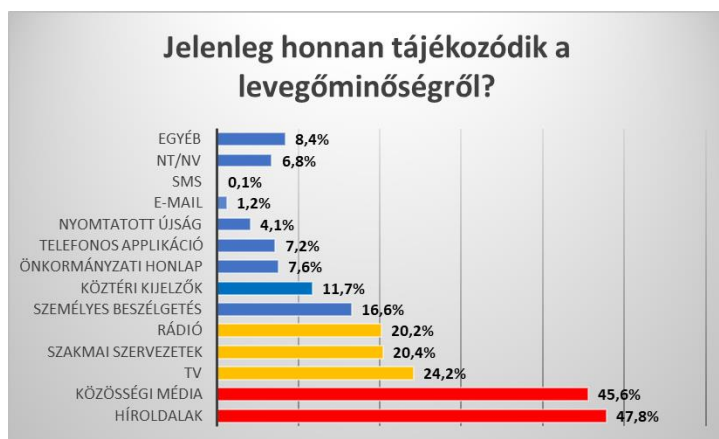
A tájékozódás elsődleges formája jelenleg a különböző internetes híroldalak (47,8%) és a közösségi média (45,6%). A válaszadók 7,2%-a használ erre a célra telefonos applikációt.

Az igények szerint a jövőben is marad a híroldalak és a közösségi média dominanciája (41 és 49% szeretne innen is informálódni), de az applikáció iránti érdeklődés számottevő: 28% szerezne innen információt.

A köztéri kijelzők megítélése is érdekes lehet, hiszen míg jelenleg csak 11% tájékozódik erről a felületről, a jövőben 44% használná infoforrásként.

Az önkormányzati oldalak is jelentősége is nőhetne a jövőben: míg most a válaszadók alig 8%-a keres levegőminőségi információt innen, addig a jövőben közel 30% használná forrásként.

Az „Egyéb” kategóriában érkezett válaszok zöme a saját, személyes észlelést említi, mint információforrást, pl. „Saját tapasztalat” „Elég beleszagolnom a levegőbe” „Saját érzékszerv (orr)”.



14. ábra: A válaszadók legfőbb információforrásai légszennyeztség ügyben



15. ábra: Honnan kíván tájékozódni a lakosság a jövőben a légszennyeztségről?

Hatalmas az információhiány atéren, hogy hol tehet hivatalos bejelentést, aki légszennyezést tapasztal. A válaszadók közel fele (49,7%) a helyi önkormányzathoz fordulna, 38,5%-uk jelezte, hogy nem tudja, és csak 7%-uk jelölte be a valóban illetékes kormányhivatalt.



16. ábra: Kihez fordulnának a válaszadók, ha légszennyezési szabálytalanságot tapasztalnának?

Megoldások

Arra a kérdésre, hogy mi csökkentené a települési légszennyezést, egyértelműen a legnépszerűbb intézkedés a zöldfelületek növelése. A válaszadók 73,5%-a szerint jelentősen vagy nagy mértékben javítaná a levegő minőségét.

További népszerű intézkedések: a közösségi közlekedés és autómegosztás fejlesztése (58,4% pozitív említés), a kerékpározási lehetőségek fejlesztése (56,1% pozitív említés), a gépkocsik kibocsátásának szigorúbb szabályozása (55,1% pozitív említés), a forgalomcsillapítás (52,3% pozitív említés), az energiahatékonyt növelő beruházások támogatása (51,1% pozitív említés) és az ipari szennyezés korlátozása (50%).

A középmezőnyben (a jelentős vagy nagy mértékű javulás 41-50%-os említése) szerepelnek a tájékoztatás, a dízelautók kivonása a forgalomból, a szociális tűzifa-program, az építkezések porszennyezésének csökkentése, a hulladékégetés büntetése, az M0 környűri befejezése, a fatüzelésű kályhákra szerelt szűrőberendezések, a teherforgalom korlátozása és a környezetvédelmi hatóság megerősítése.

Kevésbé látja a légszennyezettségre hatásos megoldásnak a válaszadók csoportja például a fizetős parkolóövezetek kialakítását, ettől csak 22%-uk várna jelentős vagy nagy mértékű javulást, a mezőgazdasági eredetű szennyezések korlátozása pedig 28% szerint hozhat érdemi javulást.

1. táblázat: Mennyire csökkentenék az alábbi intézkedések a levegőszennyezést?

	Több zöldfelület	Közösségi közlekedés, autómegosztás	Kerékpárutak, tárolók	Gk-k szigorúbb ellenőrzése
Nem csökkentené	6,5%	9,4%	8,6%	6,6%
Kis mértékben	9,0%	15,6%	16,2%	18,0%
Érezhetően	11,0%	16,6%	19,2%	20,3%
Jelentősen	20,7%	23,2%	21,8%	20,9%
Nagy mértékben	52,8%	35,2%	34,3%	34,3%
	Forgalomcsillapítás	Ipari szennyezés korlátozása	Fűtőkorszerűsítés	Erősebb körny. véd. hatóság
Nem csökkentené	12,3%	14,5%	2,9%	8,4%
Kis mértékben	15,7%	17,1%	21,8%	18,6%
Érezhetően	19,6%	16,4%	21,7%	22,5%
Jelentősen	18,1%	18,2%	21,0%	20,2%
Nagy mértékben	34,3%	33,7%	30,1%	30,2%
	Teherforgalom korlátozása	Fatüzelésű berendezések szűrőkkel	Bp. körny. bef. befejezése	Hulladékégetés büntetése
Nem csökkentené	11,7%	7,6%	15,9%	12,6%
Kis mértékben	17,0%	20,4%	16,3%	23,3%
Érezhetően	21,3%	22,7%	19,6%	17,4%
Jelentősen	21,0%	24,4%	19,9%	16,9%
Nagy mértékben	29,0%	24,9%	28,3%	29,8%
	Építkezések porszennyezésének csökkentése	Szociális tűzifa program	Dízelautók kivonása	Tájékoztatás, képzés
Nem csökkentené	10,8%	14,0%	13,5%	10,4%
Kis mértékben	19,2%	23,9%	21,0%	23,8%
Érezhetően	23,5%	19,8%	23,1%	25,0%
Jelentősen	21,0%	20,7%	18,9%	20,3%
Nagy mértékben	25,6%	21,7%	23,5%	20,6%
	Mg szenny. korlátozása	Fizetős parkolóövezetek		
Nem csökkentené	31,8%	40,9%		
Kis mértékben	15,7%	21,7%		
Érezhetően	16,2%	15,3%		
Jelentősen	13,0%	8,7%		
Nagy mértékben	15,1%	13,4%		

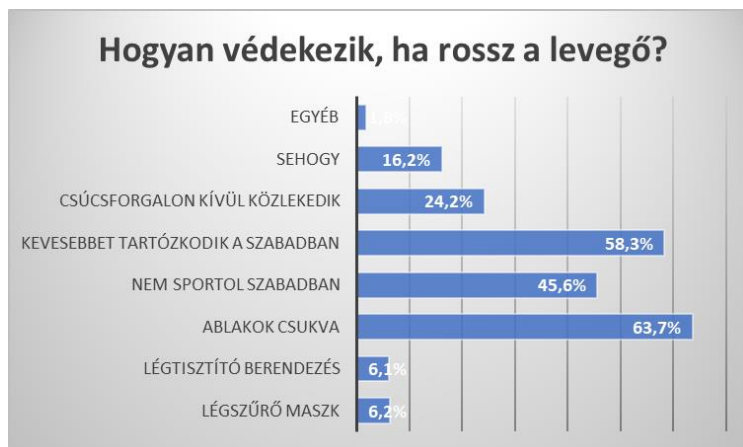
Egyéni cselekvés

A légszennyezésben a lakossági attitűd és viselkedés kulcskérdés. A kérdőívben rákérdeztünk, ki mivel járul hozzá, hogy jobb legyen a környezete levegőminősége. A tömegközlekedés használata (80,7%) és a szelektív hulladékgyűjtés (85,8%, ami a kevesebb hulladékégetéssel közvetve hat a levegőminőségre) a legnépszerűbb. A válaszadók csupán 0,4%-a nem nevezett meg konkrét cselekvést.



17. ábra: Egyéni hozzájárulás a jobb levegőminőséghez

Arra a kérdésre, hogy hogyan védekeznek, amikor már veszélyes mértékű a légszennyezés, a legtöbben az ablakok zárva tartását, vagy a rövid szellőztetést említették (63,7%), a szabadban sportolás mellőzése (45,6%) és általában a szabadban tartózkodás mérséklése (58,3%) is ismert egészségvédelmi eszköz. Ugyanakkor kissé aggasztó, hogy a válaszadók 16,2%-a semmilyen módon nem reagál a veszélyes helyzetekre.



18. ábra: Egyéni védekezési módszerek veszélyes légszennyezés esetén

Zugló partnerként vesz részt a Tiszta levegőt! AWAIR nevű európai projektben, amely azokat a megoldásokat kutatja, fejleszti és teszteli, amivel a helyi önkormányzatok és a lakosok javíthatják a levegő minőségét, és megelőzhetik a bajt, ha a légszennyezés veszélyes szintre lép.

A jelenlegi lakossági kutatás keretében felmértük a Budapesthez kötődő, úgynevezett funkcionális városi területen, vagyis a fővárosban és vonzáskörzetében élő lakosság véleményét. A kérdőíves kutatásban arról kérdeztük a helyieket, hogyan vélekednek a lakókörnyezetük levegőminőségéről, mik a legsúlyosabb légszennyezést okozó problémák a környéken, ők maguk mit tesznek a légszennyezés ellen, és milyen intézkedéseket tartanak hatékonynak, hogy javuljon a levegő. A kérdőívre összesen 724 válasz érkezett.

További információ:

<https://www.facebook.com/tisztalevegotawair>

<https://www.interreg-central.eu/Content.Node/AWAIR.html>